

ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBA
PUSIAU NUOTOLINIO POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2022-11-30 Nr. TP-9

Vilnius

Posėdis įvyko 2022 m. lapkričio 15 d. 13 val. pusiau nuotoliniu būdu.

Posėdžio pirmininkė Dalia Urbanavičienė.

Posėdžio sekretorė Audronė Daraškevičienė.

Dalyvavo: Etninės kultūros globos tarybos (toliau – EKG, Taryba) pirmininkė doc. dr. Dalia Urbanavičienė, Tarybos nariai – doc. dr. Rimantas Astrauskas, Nijolė Balčiūnienė, Sandra Daugirdienė, Ona Drobelenė, Vilma Griškevičienė, Virginijus Jocys, Zigmantas Kalesinskas, Vaida Kasparavičienė, doc. Virginijus Kašinskas, Angelė Kavaliauskienė, Olijardas Lukoševičius, prof. dr. Lina Petrošienė, doc. dr. Dalia Senvaitytė, dr. Žilvytis Šaknys, Gita Šapranauskaitė, dr. Skaidrė Urbonienė, Jonas Vaiškūnas, Tarybos administracijos darbuotojai – dr. Audronė Daraškevičienė, dr. Jolita Eidikonienė, dr. Regina Mikštaitė-Čičiurkienė, Gintaras Skamaročius, Asta Žernienė; svečiai – Varsa Liutkutė Zakarienė (Lietuvos muzikos ir teatro akademijos Muzikinio folkloro archyvo vedėja), dr. Gitana Zujienė (Lietuvos Heraldikos komisijos narė).

Kvorumas yra.

Darbotvarkė:

1. Dėl siūlymų tobulinti Lietuvos Respublikos kultūros centrų įstatymo NR. IX-2395 pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2115;
2. Dėl Aukštaitijos, Dzūkijos (Dainavos) ir Žirgo metų įgyvendinimo planų rengimo bei tvirtinimo;
3. Dėl Atmintinų metų skelbimo tvarkos (2021 m. redakcija) ir EKG siūlymų skelbti atmintinus metus 2024 metais;
4. Dėl siūlymų tobulinti Lietuvos heraldikos komisijos 2022 m. patvirtintas Herbų, herbinių vėliavų, herbinių antspaudų ir herbinių ženklų kūrimo taisyklės;
5. Dėl EKG patvirtintų Etnografinio regiono herbo naudojimo tvarkos ir Etnografinio regiono vėliavos naudojimo tvarkos keitimo;
6. Dėl Sūduvos atmintiniams metams ir Jono Basanavičiaus premijos 30-mečiui skirtą renginio Seime sklaidos;

7. Kiti klausimai.

1. SVARSTYTA. Siūlymai tobulinti Lietuvos Respublikos kultūros centrų įstatymo NR. IX-2395 pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2115.

D. Urbanavičienė informavo, kad 2022 m. lapkričio 8 d. EKGTV vardu Seimo Kultūros komitetui jau buvo pateiktos pastabos dėl Kultūros centrų įstatymo projekto, kurias buvo išgryninusi EKGTV darbo grupė (teikiant siūlymus dar Kultūros ministerijai). Klausimas dėl Kultūros centrų įstatymo projekto buvo įtrauktas į 2022 lapkričio 9 d. Seimo Kultūros komiteto posėdžio darbotvarkę, tačiau jame tik paskirti atsakingi asmenys pasiruošti įstatymo projekto detaliai svarstymui. Iki lapkričio 21 dienos galima teikti siūlymus, todėl galima patikslinti pateiktus EKGTV siūlymus.

EKGTV 2022-11-08 rašte akcentuojama, kad būtina atskirti etninę kultūrą nuo mėgėjų meno. Tokios nuostatos tarsi laikomasi ir Įstatymo projekte, tačiau nenuosekliai – aptariant kolektyvus, etninės kultūros kolektyvai neminimi ir nutylėjimo būdu patenka į mėgėjų meno sąvoką. EKGTV rašte buvo teigiama, kad mėgėjų meno kolektyvo apibrėžimas etninės kultūros kolektyvams netinka dėl šių priežasčių: 1) jų veikla nėra grindžiama siekiu kurti naujus meno kūrinius, – priešingai, etninės kultūros kolektyvai siekia kuo labiau atitikti liaudies kūrybos autentiškas ypatybes, atsižvelgiant į Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymo 8 straipsnio 4 dalies 5 punkte nustatytą priedermę remti autentiškas, natūralioje aplinkoje gyvuojančias etninės kultūros raiškos formas; 2) etninė kultūra ir jos subjektai negali būti priskiriami tik scenos meno sričiai, nes tai nėra pagrindinė etnokultūros srityje veikiančių kolektyvų misija ir paskirtis; 3) tokių kolektyvų veikla gali neapsiriboti folkloro (muzikinio, sakinio) atlikimu, nes nematerialaus kultūros paveldo įvairovės išsaugojimo tikslais į kolektyvus gali burtis ir kitų etninės kultūros sričių (pvz., tautodailės, tradicinių amatų, kulinarinio paveldo ir pan.) tradicijų saugotojai ar vietos bendruomenės. Dėl to EKGTV rašte siūloma KCĮ projekto 2 straipsnį papildyti nauja dalimi, apibrėžiant joje sąvoką *etninės kultūros kolektyvas* – etnografinio regiono lokalinę tapatybę puoselejanti, nematerialaus kultūros paveldo tradicijas tęsianti ir perteikianti asmenų grupė ar bendruomenė.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad ši argumentacija turi trūkumų. Būtina atkreipti dėmesį, kad *mėgėjų meno kolektyvas* KCĮ projekte apibrėžiamas kaip laisvalaikio meninė veikla užsiimanti asmenų grupė, meninio, sociokultūrinio ugdymo ir /ar neformaliojo švietimo procese sukurianti, visuomenei pristatanti meninės veiklos rezultatus ir /ar teikianti kultūros paslaugas. Tarp etninės kultūros kolektyvų yra ir tokių, kurie meninę veiklą užsiima ne laisvalaikio, tai yra jų profesinė veikla. Vadinas, jų negalima priskirti mėgėjų meno kolektyvams. Išskiriant etninės kultūros kolektyvus kaip atskirus, jiems būtų sudaryta galimybė patekti tiek į mėgėjų, tiek į profesionalaus meno kryptį. Tokią galimybę turi ir kiti kolektyvai, pvz., chorai, orkestrai ir t. t.

D. Urbanavičienė atkreipė dėmesį į Meno kūrėjų ir meno kūrėjų organizacijų įstatyme

pateikiamą *profesionaliojo meno* apibrėžimą – tai „originali aukšto meistriškumo ir meninio lygio kūryba, tokia pripažįstama profesionaliųjų meno vertintojų“. Etninės kultūros kolektyvų kūryba galbūt nėra originali, tačiau juose dažnai dalyvauja LMTA absolventai, t.y. turintys šios srities aukštojo mokslo diplomą, turintys plačias, galias žinias, vadinasi, kolektyvai yra profesionalūs; taip pat turime profesionalius savo srities vertintojus. D. Urbanavičienė pastebėjo, kad NORTRAD konferencijose skandinavai labai stebisi, kad Lietuvos etninės kultūros kolektyvai neužsidirba iš savo veiklos, kodėl dažnai jiems nemokama. Jie savo etninės kultūros kolektyvus laiko profesionaliais ir jų darbą apmoka. Būtina siekti, kad KC įstatyme etninės kultūros kolektyvams būtų suteiktas profesionalaus kolektyvo statusas.

V. Liutkutė-Zakarienė pastebėjo, kad aptariant šį klausimą būtina pastebėti, jog tai, ką mes dažnai vadiname etnine kultūra, plačiąja prasme yra ne visai etninė kultūra. Pavyzdžiui, imant muzikos plotmę – tautoje dainuojama ir atliekama visiškai kita muzika negu atlieka folkloro kolektyvai. Tai yra aprašiusi dr. A. Žičkienė. Folkloro kolektyvai dažniausiai atlieka istorinio folkloro rekonstrukcijas, jie rekonstruoja tam tikrą dalį folkoro, atsirinkdami pagal tam tikrus kriterijus. Pavyzdžiui, XIX a. dainynuose arba surinktoje etnografinėje medžiagoje rasime visai kitus folkloro sluoksnius, negu dainuoja šio amžiaus folklorą rekonstruojantys ansambliai. Reikia pastebėti ir tai, kad ši medžiaga surinkta remiantis tam tikrais moksle nusistovėjusiais verčių ir estetikos kriterijais. Surinktas ne visas folkloras, o atrinktas pagal kultūros ir estetikos kriterijus. Iš jo kuriamos programos, vėl atsiremiant į tam tikrus kriterijus. Folkloro programos vėl yra atskiras kūrinys, kuriam reikalingas profesionalumas: čia apsijungia ne tik scenos sritis, bet ir veiksmas už scenos, taip pat tautodailė. Etnomuzikologijai yra didelė skriauda, kad Kompozitorių sąjungoje nėra folkloro sekcijos. Profesionaliojo meno dalimi turėtų tapti ir dalis tautodailės, nes daug tautodalininkų yra baigę dailės akademiją ir pažįsta liaudies meną profesionaliai, jie turėtų būti pripažįstami kaip profesionalai. Atkuriamoji tautosaka visais savo pavidalais turėtų būti pažymėta ta pačia laipsniuota profesionalumo žyme. Kitaip mes prarandame daugybę galimybių ir didelį turą.

D. Urbanavičienė pridūrė, kad pateiktoje *mėgėjų meno kolektyvo* sąvokoje pabrėžiama, jog tai yra laisvalaikio kūryba, kai tuo tarpu nemažai etninės kultūros kolektyvų iš to gyvena.

V. Zakarienė pritarė, klausdama, kodėl mėgėjų menu laikoma profesionalių etnomuzikologų grupė „Trys keturiose“, pateikianti šiuolaikinę sutartinių versiją, kuri turi esminį ryšį su tradicija, o kartu yra adaptuota šiuolaikiniam klausytojui ir dalyvauja šiuolaikinės profesionalios muzikos kūrime. V. Zakarienė pabrėžė, kad nėra valstybinio mechanizmo, padedančio vystyti profesionaliajam etninės kultūros lygmeniui. Ji pasiūlė EKGT inicijuoti tokio valstybinio mechanizmo sukūrimą.

J. Vaiškūnas pridūrė, kad analogiška situacija yra istorinės rekonstrukcijos lauke, apimančiame ginklų, drabužių ir kt. atkūrimą. Šioje srityje dirba daugybė šios srities profesionalų ir jie labai kritiškai žiūri į mėgėjišką šios srities veiklą.

D. Urbanavičienė priminė, kad šikart reikėtų kalbėti ne apie atskirus asmenis, o apie kolektyvus. Dalis tautodailininkų galbūt turi meno kūrėjo statusą, tačiau profesionalaus tautodailininkų kolektyvo nėra nė vieno. O tokie turėtų atsirasti, remiantis, pavyzdžiui, NKP sąvadu.

V. Kašinskas priminė, kad Lietuvos dailininkų sąjunga priima tik turinčius dailės srities aukštąjį išsilavinimą. Neturintis dailės srities išsilavinimo tarp eilučių laikomas mažaverčiu. Tokiu būdu ir tautodailė patenka į mažiau vertingos dailės kategoriją. Nors iš tiesų yra naiviojo meno atstovų, kurie neturėdami išsilavinimo visą gyvenimą gilinasi į šią sritį ir yra tikri šios srities profesionalai.

Z. Kalesinsko nuomone, be jokios abejonės turėtų būti pripažįstama, kad tiek naiviojo meno profesionalas, tiek kitos srities profesionalas yra lygiaverčiai. Šią nuostatą būtina kažkoku būdu įteisinti. Tiek Veronika Povilionienė, tiek Irena Milkevičiūtė yra profesionalės ir abi turi būti lygiavertiškai pripažįstamos.

D. Urbanavičienė priminė, kad *profesionalaus meno* apibrėžime Meno kūrėjų įstatyme nekalbama apie aukštąjį mokslą. Kalbama apie meistriškumą ir meninio lygio kūrybą, tokia pripažįstama profesionaliųjų meno vertintojų. Atskirai apibrėžta, kas yra *profesionalusis meno vertintojas* – tai „aukštąjį universitetinį išsilavinimą turintis asmuo, plėtojantis pažinimą kultūros ir meno srityje ir skelbiantis šios veiklos rezultatus monografijose, studijose, recenzijose ir straipsniuose Lietuvoje ir (ar) užsienyje“. Pavyzdžiui, „Aukso paukštės“ komisijoje mes irgi turime savo srities profesionalius vertintojus. Tikrai galėtume siekti, kad kažkur būtų įteisintas ir profesionalus *etninės kultūros vertintojas*.

V. Jocys pastebėjo, kad kultūros centro etninės kultūros kolektyvo nariai dažnai dainuoja ar groja laisvalaikiu, o vadovas gauna atlyginimą kaip mėgėjų meno kolektyvo vadovas. Jis paklausė, ar nebūtų sumaišties, jeigu šie kolektyvai būtų priskirti prie profesionaliojo meno kolektyvų.

D. Urbanavičienė patikslino, kad nekalbama apie etninės kultūros kolektyvų priskyrimą profesionaliam menui, bet apie tokių kolektyvų profesionalumo savo srityje pripažinimą. Ji priminė, kad kasmet vyksta folkloro kolektyvų vertinimai, kurie rodo, kad didelė dalis kultūros centrų etninės kultūros kolektyvų iš tiesų yra profesionalūs, ir yai turi būti pripažįstama.

V. Zakarienė pastebėjo, kad su mėgėjų lygyje dirbančiais etninės kultūros kolektyvais problemos kaip ir nėra. Tačiau ji atsiranda kalbant apie profesionaliajame lygyje dirbančius etninės kultūros kolektyvus. Jos nuomone, jei KČĮ išskiriamas kitų sričių aukščiausiasis lygis, toks turi būti išskiriamas ir etninės kultūros srityje - ar tai būtų kolektyvas „Trys keturiose“, ar profesionalios tautodailės dirbtuvės.

V. Jocys paklausė, ar meno kūrėjo statusas šios problemos neišsprendžia.

V. Zakarienė atsakė, kad meno kūrėjo statusas etninės kultūros srityje profesionalams nėra teikiamas. Be to, čia eina kalba apie kolektyvus, o ne apie asmenis. Profesionalūs etninės kultūros srityje kolektyvai tikrai lieka užribyje, šią problemą būtina spręsti.

D. Urbanavičienės nuomone, *etninės kultūros kolektyvo* sąvokos įvedimas į KČĮ tikrai yra pagrįstas. Apibrėžti profesionalaus *etninės kultūros vertintojo* sąvoką galbūt reikėtų ne šitame, o Meno kūrėjo įstatyme, galima teikti ir šį siūlymą. Ji taip pat pastebėjo, kad etninės kultūros srityje kaip profesionalus šiuo metu išskiriamas tik vienas kolektyvas „Lietuva“, kurio atlikėjai visi gauna atlyginimą. Tuo tarpu joks autentiško atlikimo (mokslinė rekonstrukcija pagrįstas) etninės kultūros kolektyvas profesionaliu nepripažįstamas.

V. Zakarienė pastebėjo, kad ansamblio „Lietuva“ kūryba yra autorinė, jis išvis neturi ką veikti etninės kultūros srityje. Be tautinio meno idėjos, ši kūryba niekaip nesisieja su etnine kultūra.

N. Balčiūnienė paklausė, ar išskiriant profesionalius etninės kultūros kolektyvus, nenukentėtų folkloro ansambliai, kurie nėra gavę „Aukso paukštės“. Jos nuomone, visi folkloro ansambliai yra vienodai vertingi ir svarbūs.

V. Zakarienė pastebėjo, kad kultūros centrai kol kas dirba pagal sovietinį modelį. Juose pinigai vaikšto ne pagal bendruomenių iniciatyvas, o pagal LNKC direktyvas. Tokia sistema egzistuoja tik postsovietinėse valstybėse – vertinama iš viršaus ir tvarka nuleidžiama iš viršaus. Ši sistema anksčiau ar vėliau žlugs, nes ji yra kultūriškai neveiksni socialinėje sferoje. Nes žmogus kuria ką nori. Bet kol kas ta sistema yra vienintelis pinigų paskirstymo mechanizmas ir jame reikia gyventi. Kada nors tai išsilygins.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad kol kas neveikia rimta etninės kultūros vertinimo sistema. Kol kas etninės kultūros kolektyvų srityje turime tokią situaciją, kurią turėjome prieš atsiradimą Tautinio paveldo produktųP įstatymo, įtvirtinančio sertifikavimo sistemą. Įvesdami į KC įstatymą *etninės kultūros kolektyvo* apibrėžimą, nieko nesakome nei apie tų kolektyvų profesionalumą, nei apie mėgėjiškumą. Tiesiog apibrėžiame, kokiam lauke jis veikia. O toliau reikėtų itis Meno kūrėjo įstatymo, galbūt ir Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymo papildymo, nes etninė kultūra nėra vien menas. D. Urbanavičienė pasiūlė šįkart apsiriboti tik KC įstatymu. Ji pasiūlė pakartotinai teikti *etninės kultūros kolektyvo* apibrėžimą, šiek tiek koreguojant argumentaciją – atsiremti ne į tai, kad tai ne scenos menas, o į tai, kad kol kas nėra galimybės etninės kultūros kolektyvams būti pripažintiems kaip profesionaliems. Tai labai svarbi problema, nes tokie kolektyvai iš tiesų egzistuoja, tik reikia pasiekti, kad juos pripažintų valstybė. Laiko iki pateikimo dar šiek tiek yra. Ji pasiūlė argumentaciją permąstyti darbo grupėje, kuri šį klausimą jau yra nagrinėjusi.

NUTARTA. Įpareigoti EKG darbuotojus patobulinti siūlymų dėl Kultūros centrų įstatymo pakeitimo įstatymo projekto argumentaciją ir pateikti raštu Seimo kultūros komitetui.

2.SVARSTYTA. Dėl Aukštaitijos, Dzūkijos (Dainavos) ir Žirgo metų įgyvendinimo planų rengimo bei tvirtinimo.

D. Urbanavičienė informavo, kad nuo praėjusio posėdžio paaiškėjo, jog KM šių atmintinų metų atskirų veiklos planų nesiruošia tvirtinti. Ruošiamasi parengti nebent bendrą visus 2023 metų atmintinus metus aprėpiantį planą.

A. Daraškevičienė informavo, kad kalbėjosi su atmintinų metų klausimą kuruojančiu KM specialistu Šarūnu Jokubaičiu, kurio paklausė, ar KM neprieštarautų, jeigu EKGK patvirtintų Aukštaitijos, Dzūkijos (Dainavos) atmintinų metų įgyvendinimo planus. KM tam pritaria. ŽŪM, kuriai pavesta kuruoti Žirgo atmintinus metus, informavo, kad ruošiasi paremti kai kurias Žirgo metams skirtas priemones (kurias rekomenduos EKGK), tačiau veiksmų plano taip pat nerengs ir neprieštarauja, kad tai padarytų EKGK.

V. Griškevičienė **nesupranta, kodėl** ministerija atsisako tvirtinti atmintinų metų planus. Ji paklausė, per ką eis finansavimas, jeigu veiksmų planus tvirtins EKGK. Ar jo išvis nebus?

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad finansavimo atmintiniams metams praktiškai nebūdavo niekada. Viskas eidavo iš bendrųjų asignavimų. Klaipėdos krašto metams šiek tiek kliuvo, nes jie šiuo atveju yra prioritetiniai. Ji priminė, kad jau anksčiau buvo nutarta iš EKGK lėšų sukurti aptariamų metų ženklus, tai daug nekainuotų. Reikėtų EKGK vardu kreiptis į LRT, regionines žiniasklaidas. Taip pat reikėtų dar pajudinti savivaldybes, paraginant skirti dėmesio atmintiniams regionų metams. Džiugu, kad KM nenusišalina nuo informacijos skleidimo, ačiū bent už tiek.

V. Jocys suabejojo, ar atmintinų metų įgyvendinimo planų rengimas nėra vykdomoji veikla ir ar tai nesikerta su EKGK veiklos kryptimis.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad parengdama atmintinų metų įgyvendinimo planus EKGK atliktų koordinavimo funkciją, tai būtų strateginė, o ne vykdomoji veikla. Jos nuomone, tokia užduotis puikiai dera prie EKGK funkcijų.

V. Jocio nuomone, reikėtų visgi įtakoti ministerijas, kad jos bent šiek tiek būtų atsakingos už vieną ar kitą funkciją. Jie turėtų būti tarpininkai arba kontrolieriai. Kad jie irgi jaustų atsakomybę.

D. Urbanavičienė pritarė, kad reikėtų kreiptis į ministerijas, kviečiant įsitraukti į aptariamų metų minėjimą.

N. Balčiūnienė pastebėjo, kad prieš dvi kadencijas Vyriausybė dar turėjo lėšų finansuoti atmintiniams metams, o dabar nebeturi. Ji nuogaštavo, kad EKGK parengdama ir patvirtindama atmintinų metų planus prisiimtų labai didelę atsakomybę. Ar EKGK pajėgs kontroliuoti, koordinuoti? Gerai, kad ŽŪM žiūri palankiai, o kas finansuos kitų metų iniciatyvas?

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad niekas niekada nekontroliavo jokių etninės kultūros lauko atmintinų metų įgyvendinimo. Išskyrus EKGK, kuri sudarinėdavo atmintinų metų gidus. Iš esmės nebūtų nieko naujo. O poveikis atmintinų metų visada yra didelis. Tiek etnografinių regionų, tiek

tautodailės, tiek tarnių, tiek tautinio kostiumo metai padarė didžiulę įtaką visuomenei, nors irgi buvo menkai finansuojami arba visai nefinansuojami. Akivaizdi atmintinų metų reikšmė idėjų sklaidos, tam tikrų temų aktualizavimo požiūriu. Dėl to mes turime didžiulę atsakomybę.

D. Urbanavičienė pasiūlė iš karto aptarti ir kitą – Atmintinų metų skelbimo tvarkos klausimą. Pritarta.

Pereidama prie Atmintinų metų skelbimo tvarkos klausimo D. Urbanavičienė pasiūlė siekti, kad EKG T įgytų daugiau svarbos atmintinų metų skelbimo procese. Tai būtų galimybė EKG T įgyti daugiau svorio, kokią turi kitos analogiškos institucijos. Pavyzdžiui, Lietuvių kalbos komisija, Valstybinė kultūros paveldo komisija turi tam tikrus svertus, kokių neturiu EKG T.

V. Griškevičienės nuomone, jei buvo Seimo priimti nutarimai skelbti atmintinus metus, tai vykdančiosios valstybės institucijos turėtų tvirtinti jų įgyvendinimo planus. Paskelbimas – svarbu, bet tam tikros priemonės turi būti ir finansuojamos iš valstybės biudžeto.

D. Urbanavičienė atkreipė dėmesį, kad patvirtindama įgyvendinimo planus, EKG T įgyvendinimu praktiškai neužsiimtų. Iš esmės tai būtų koordinavimo funkcija.

J. Vaiškūnas pakartojo, kad finansavimo niekada nebuvo, nors planus tvirtindavo ministerijos. Tačiau pereinant prie kito klausimo, reikėtų teisiniuose dokumentuose įtvirtinti, kad finansavimą teikiančios institucijos (LKT, SRTRF ir kt.) atmintinų metų įgyvendinimo priemones finansuotų prioritetine tvarka.

D. Urbanavičienė atkreipė dėmesį į 2021 m. Atmintinų metų skelbimo tvarkoje nurodytus Atmintinus metų paskelbimo principus. Tarp jų vardinami tokie: jubiliejinės sukakties nustatymo, atminties kultūros reiškinių aktualinimo, visuotinumo. Tuo pačiu nurodoma, kad per metus skelbiami tik 3 atmintini metai, bet šis nutarimas dar netaikomas 2023 ir 2024 metams. Taip pat nurodoma, kad atmintini metai skelbiami ne vėliau kaip prieš dvejus metus iki atmintinų metų pradžios. D. Urbanavičienė priminė, kad anksčiau buvo kalbama ir apie tai, kad atskiri atmintini metai gali būti skelbiami regionuose ir kitur, tačiau priimtoje Atmintinų metų skelbimo tvarkoje apie tai nerašoma. EKG T galėtų siūlyti tai įtraukti. Pirmiausia reikėtų apsvarstyti, kaip šią tvarką būtų galima patobulinti, tada susitikti su Laisvės kovų ir istorinės atminties komisija.

Z. Kalesinkas suabejojo dėl atmintinų metų atskiruose regionuose. Jeigu yra nurodomas visuotinumo principas, tai jo reikia nuosekliai laikytis. Didysis klausimas išlieka dėl finansavimo – kaip padaryti, kad pinigai pasiektų Lietuvos žmogų. Jeigu finansavimas yra konkursinis, tie prioritetai vis tiek mažai ką lemia. Svarbiausia nustatyti tokį pinigų kiekį, kad atmintini metai galėtų būti sutikti oriai. Pvz., Sūduvos metai – jei ne Sūduvos savivaldybių merai, tai šie metai būtų mažai pastebimi. Taigi svarbiausia pasiekti solidaus finansavimo.

N. Balčiūnienė pastebėjo, kad to nebus. Vis tiek viskas kris ant saviavldybių, kultūros centrų ir muziejų.

D. Urbanavičienės nuomone, prioritetas yra svarbu. Tikrai būtų verta įrašyti į projektų finansavimo tvarkas, kad už atmintinų metų įgyvendinimą skiriami papildomi balai. Tada toks projektas turėtų šansų laimėti.

N. Balčiūnienė pastebėjo, kad tokiu atveju projektai, nesusiję su atmintiniais metais, būtų nuskriausti.

D. Urbanavičienė pasakė, kad buvo susitikusi su Alytaus meru dėl Dzūkijos (Dainavos) metų. Iš karto buvo klausimas dėl finansavimo. Pavyko įtikinti, kad ir numatytus, kasmet vykstančius renginius galima pakreipti Dzūkijos metų įgyvendinimo linkme. Tokia praktika yra ir tai puikiai veikia.

J. Vaiškūno nuomone, visi fondai turėtų vadovautis nurodymu, kad finansuojant projektus prioritetas turėtų būti teikiamas projektams, susijusiems su atmintiniais metais.

V. Jocio nuomone, Atmintinų metų skelbimo tvarkoje turėtų būti nurodyta, kad visos institucijos teikiančios projektams finansavimą, turi teikti prioritetą projektams, susijusiems su atmintiniais metais. O dėl Aukštaitijos, Dzūkijos ir Žirgo metų reikėtų rasti užtarėjus Seime, kurie paragintų ministerijas jų neužmiršti. Taip pat reikėtų paraginti LSA į šiuos metus atkreipti dėmesį.

A. Kavaliauskienė pastebėjo, kad papildomų pinigų negausime. Reikia tiesiog pakviesti savivaldybes skirstant turimus pinigus prioritetą teikti šiems atmintiniams metams.

V. Griškevičienė atkreipė dėmesį, kad vienų atmintinų metų priemonėms valstybė randa lėšų, kitų - ne.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad tokia situacija yra visada – vieniems metams visada skiriama daugiau negu kitiems.

V. Griškevičienės nuomone, ar tai nėra dvigubi standartai? Ydinga praktika, kai vienerius kalendorinius metus paskelbia iki 6-7 atmintiniais metais. Svarbu yra ne tik paskelbti, bet ir palaikyti to regiono bendruomenę finansiškai.

Z. Kalesinkas pastebėjo, kad kai atsiras nurodymas, kad tai yra valstybės deleguota funkcija, kuri yra paremta tam tikrais asignavimais, atsiras ir įgyvendinimas. Dabar yra savanoriškas, geranoriškas apsisprendimas, priklausantis nuo politikų sąmoningumo lygmens. Daugeliui jie neįdomūs.

J. Vaiškūno nuomone, galbūt reikėtų kalbėtis su Seimo Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetu, kuris yra labai palankus etninei kultūrai. Tačiau labai svarbu ir pasiekti, kad fondai atmintinų metų projektams teikia prioritetą. Tai būtų svarbu ir savivaldybėms. Galbūt Savivaldybių komitetas matytų ir kitų galimybių paveikti saviavldybes.

D. Urbanavičienė apibendrina, kad EKGTV vardu reikėtų siūlyti, jog Atmintinų metų skelbimo tvarkoje turėtų atsirasti įrašas, jog įvairūs fondai ir savivaldybės nustato prioritetus savo programose ir projektų finansavimuose dėl atmintinų metų įgyvendinimo. Ji pažadėjo parengti siūlymų projektą

ir pasidalinti su EKG T el. paštu. Šiuos siūlymus reikėtų pateikti Seimo Laisvės kovų ir istorinės atminties komisijai ir Savivaldybių komitetui. Taip pat reikėtų siekti susitikimo su Istorinės atminties komisija, nes reikėtų aptarti ir tai, kad ministerijos nusišalina nuo Aukštaitijos, Dzūkijos ir Žirgo metų įgyvendinimo.

J. Vaiškūnas pridūrė, kad finansavimo problema atsiranda dar ir dėl to, kad skelbiama daugybė atmintinų metų. Kai skelbiama daugybė, nebeįmanoma kalbėti apie jokių prioritetus.

V. Jocys priminė, kad reikėtų numatyti galimybę skelbti ir regioninio lygmens atmintinus metus.

D. Urbanavičienės nuomone, galbūt Atmintinų metų skelbimo tvarkoje reikėtų patobulinti *konsolidavimo principą*. Metai skelbiami, konsoliduojant regiono mastu svarbius įvykius ar pan. Ji paklausė Tarybos nuomonės dėl Aukštaitijos, Dzūkijos, Žirgo metų įgyvendinimo planų tvirtinimo. Ar tvirtinti, ar tai atidėti iki susitikimo su Istorinės atminties komisija.

Z. Kalesinskas pasiūlė atidėti.

G. Šapranauskaitė pritarė, kad prioritetų turėtų būti ne daugiau kaip 3, iš tiesų tada juos galima akcentuoti. LLBM kiekvienais metais gauna KM rekomendaciją atsižvelgti į paskelbtus atmintinus metus, tačiau niekas niekada nekalba apie papildomus išteklius. Ji atkreipė dėmesį, kad kiekviena data ar asmenybė yra susijusi su kuria nors vieta, regionu, tad tas regionas galėtų tapti atmintinų metų flagmanu. Tai irgi galėtų būti sprendimas.

O. Drobelenė priminė posakį, kad kiekviena iniciatyba yra baudžiama. Kas atsitiko, kad Dzūkijos (Dainavos) metams buvo jau pradėta skirti, o galiausiai nebebuvo skirta?

A. Daraškevičienė atkreipė dėmesį, kad Seimo nutarimu buvo patvirtinti tik Klaipėdos krašto, Vilniaus ir šv. Juozapato metai. Šie metai ir laikomi prioritetiniais atmintiniais metais. Visi kiti paskelbti Seimo rezoliucija, tiesiog atsižvelgiant į didelį visuomenės pageidavimą turėti daugybę kitų atmintinų metų.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad Aukštaitijos metai atsiremia į tą pačią datą kaip ir Vilniaus paminėjimas Gedimino laiškuose, tad kodėl Aukštaitija turėtų likti už borto? O kadangi ateityje atmintinų metų skaičius bus labai susiaurintas, tai buvo būtina suspėti paminėti ir Dzūkijos metus, kitu atveju Dzūkija būtų likusi be savo atmintinų metų. 2024 metais būtų galima apibendrinti etnografinių regionų atmintinų metų reikšmę.

O. Drobelenė suabejojo, ar nebus vėl viskas palikta mūsų pačių iniciatyvai.

D. Urbanavičienė dėl to pasiūlė siekti, kad EKG T būtų pripažinta kaip už atmintinų metų skelbimą atsakinga institucija.

Z. Kalesinskas pamąstė, kad čia tikriausiai reikėtų ieškoti tarpininko.

N. Balčiūnienė pastebėjo, kad būtinai reikia susitikti su Istorinės atminties komisija. Ji yra palanki. Visos komisijos pyksta, kai yra pateikiama labai daug iniciatyvų. Tad siūlymus reikia teikti

labai apgalvotai, tada į juos žiūrима palankiai. Ji suabejojo dėl atmintinų metų prioriteto – ar reiškia, kad per Dzūkijos metus visi žemaičiai turės savo projektus tempti prie Dzūkijos? Reikia turėti omeny, kad projektai, nesisiejantys su atmintiniais metais liks už borto. Tai bus etnokultūrinių projektų iškreipimas.

D. Urbanavičienės nuomone, ši baimė nepagrįsta. Kiekvienas gali rinktis jam tinkamą prioritetą.

NUTARTA:

1. Parengti siūlymus dėl Atmintinų metų skelbimo tvarkos tobulinimo; suderinti juos tarpusavyje el. paštu;

2. Inicijuoti susitikimą su Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties komisija, siekiant pasitarti dėl Aukštaitijos, Dzūkijos (Dainavos) ir Žirgo metų įgyvendinimo.

3. SVARSTYTA. Atmintinų metų skelbimo tvarkos (2021 m. redakcija) ir EKGТ siūlymų skelbti atmintinus metus 2024 metais (įjungtas į ankstesnio klausimo svarstyimą).

4. SVARSTYTA. Dėl siūlymų tobulinti Lietuvos heraldikos komisijos 2022 m. patvirtintas Herbų, herbinių vėliavų, herbinių antspaudų ir herbinių ženklų kūrimo taisyklės.

D. Urbanavičienė pasidžiaugė, kad Lietuvos heraldikos komisijos šių metų gegužės 13 d. patvirtintose Herbų, herbinių vėliavų, herbinių antspaudų ir herbinių ženklų kūrimo taisyklėse (toliau – Taisyklės) atkreiptas dėmesys į etnografinių regionų heraldinius ženklus. Tačiau ji pastebėjo, kad dėl jų kūrimo užkrauta didžiulė našta EKGТ. Įtvirtinta nuostata, kad EKGТ yra pagrindinis pareiškėjas kuriant etnografinių regionų heraldiką. Iki šiol pareiškėjais galėjo būti ir savivaldybės (pvz. dėl Mažosios Lietuvos heraldikos pagrindinis pareiškėjas buvo Šilutės savivaldybė). Taip pat įtvirtinta nuostata, kad pareiškėjas turi pateikti pasirinkto dailininko sukurtus ne mažiau kaip du herbo etalonų pirminius eskizus, LHK juos gali atmesti ir reikalauti sukurti naujus. D. Urbanavičienė pabrėžė, kad tai yra nemažai kainuojantys dalykai, o EKGТ tokių lėšų neturi. Ir kaip galima daryti viešuosius pirkimus, jeigu projektas gali būti atmestas?

V. Griškevičienė paklausė, ar gali kita institucija nustatyti įpareigojimus EKGТ, kuri yra pavaldi Seimui? Ji pridūrė, kad Mažosios Lietuvos bendruomenė ir toliau gyvena lūkestyje dėl savo heraldikos.

D. Urbanavičienė išsakė ir dailininkų parinkimo problemą – nežinia, kokius dailininkus parinkti, EKGТ šiame klausime neturi patirties, nežino pasiūlos, įkainių. Be to, kuriant Mažosios Lietuvos heraldiką, buvo pasirinktas dailininkas, tačiau tai buvo blogai.

G. Zujienė pradėjo kalbą nuo to, kad ji pati LHK priklauso tik nuo šių metų kovo mėnesio, tad nežino ankstesnių problemų. Tačiau ji pastebėjo, kad Sūduvos atveju prašymą teikė būtent Etninės

kultūros globos taryba kartu su regionine Sūduvos taryba. Remiantis šiuo precedentu ir buvo nustatyta nauja tvarka. Dėl dailininkų pasirinkimo – atsisakyta iki tol egzistavusios praktikos rekomenduoti dailininkus. Anksčiau, jeigu pareiškėjas kreipdavosi į LHK, LHK rekomenduodavo keletą galimų dailininkų, tačiau jau pernai LHK susidūrė su situacija, kai buvo teikiami skundai dėl konkrečių dailininkų protegavimo. Dėl to buvo įtvirtinta taisyklė, kad pareiškėjas dailininkų ieško pats, palikta jo sprendimui. Jos nuomone, tai yra apsunkinimas pareiškėjams, tačiau toks sprendimas buvo priimtas remiantis Konkurencijos tarnybos patarimu.

D. Urbanavičienė paklausė, kur dingio punktas, kuriame nurodoma, kad LHK priimamas galutinis sprendimas dėl heraldikos, tenkinantis tiek komisiją, tiek pareiškėją. Dabar nuostata, kad į pareiškėjo norą būtina atsižvelgti, faktiškai visai nėra įtvirtinta.

G. Zujienė atsakė, kad Heraldikos kūrimas visada vyksta bendraujant pareiškėjui, dailininkui ir komisijai. Jeigu reikia, galima pasitelkti ir papildomus ekspertus. Galutinis sprendimas yra priimamas diskusijose kompromiso būdu.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad tai taisyklėse įtvirtinta nėra, tik teigiama, kad pareiškėjas gali dalyvauti. Apie tai, kad sprendimas priimamas kompromiso būdu, nėra įrašyta.

G. Zujienė pastebėjo, kad Taisyklės yra suformuluotos orientuojantis ne į konkrečias bendruomenes, bet apskritai į heraldinių projektų kūrimą – valstybinių institucijų ir t.t. Jeigu pareiškėjas nori ir turi galimybę, jis visada gali dalyvauti. Formuliuotės pasirinktos remiantis teisininkų patarimais. Kai kuriami herbai bendruomenei – kaimui, miesteliui ar pan., situacija yra šiek tiek skirtinga negu kuriant heraldinius ženklus įstaigoms. Todėl formuliuotės buvo pasirinktos aptakesnės.

D. Urbanavičienės nuomone, būtų svarbu įtvirtinti, kad sprendimas priimamas kompromiso būdu.

G. Zujienė pastebėjo, kad kompromisas paprastai yra LHK posėdžių praktika.

D. Urbanavičienė atkreipė dėmesį, kad Taisyklėse įtvirtinta nuostata, jog sprendimas dėl etnografinio regiono simbolio taip pat priimamas LHK sprendimu, o apie EKGTT nuomonę nieko neminima, nors EKGTT įstatymu yra pripažinta kaip svarbiausias etninės kultūros srities ekspertas. Deja, LHK etninės kultūros specialistų nėra.

G. Zujienė atkreipė dėmesį, kad svarbiausias ekspertas heraldikos srityje yra LHK, šioje srityje lemiamas žodis turėtų būti jos. Įstatymu yra įtvirtinta, kad LHK formuoja darnią Lietuvos heraldikos sistemą, koordinuoja kūrimą, sprendžia bendruosius heraldikos norminimo klausimus, ugdo pagarbą heraldikos simboliams ir nustato taisykles, kuriomis remiantis yra kuriami heraldikos projektai. Kaip šias funkcijas įgyvendinti neturint lemiamo balso?

D. Urbanavičienės nuomone, tai turėtų būti daroma diskusijų ir pagarbos vieni kitiems būdu.

V. Griškevičienė sakė, kad LHK mes gerbiame kaip ekspertų komisiją, kuri gali patarti dėl spalvų **pasirinkimo**, išpildymo **kokybės**, bet dėl simbolio pasirinkimo, jeigu tai yra paremta mokslo

institucijų tyrimais, turi apsispręsti regiono bendruomenė. Ne LHK naudos šią simboliką. Daugumos Mažosios Lietuvos regioną atstovaujančių institucijų nuomone turi būti vertinamas bendruomenės balsas.

Z. Kalesinskas papasakojo apie Sūduvos heraldikos įtvirtinimo atvejį. Jis pastebėjo, kad tai yra sėkmingas atvejis, heraldika jau yra patvirtinta Prezidento dekretu, nors Sūduva heraldiką pradėjo kurti vėliausiai. Jis atkreipė dėmesį į tai, kad nesame ekspertai heraldikos kūrime. Sūduvai buvo pasiūlyti 3 simboliai: elnias (pagal senkapyje rastą segę), šuo ir tauras. Buvo svarstoma, kuris simbolis priimtinausias, organizuota ne viena diskusija su visuomene, merais, savivaldybių administracijomis. Šiek tiek teko herbą taisyti pagal LHK reikalavimus, tačiau viskas buvo sklandžiai. Mes esame patenkinti. Tai, kad yra nepatenkintų, yra normalu – visiems neįtiksi. Z. Kalesinsko nuomone, reikėtų labiau ieškoti konsensuso. Jei yra konfliktas, matyt, yra per didelės ambicijos ar norai. Gal reikėtų mažiau dėmesio kreipti į detales. Reikia kalbėtis ir pergalvoti, nes kitaip darbas nebus baigtas.

D. Urbanavičienė paklausė Z. Kalesinsko, kas finansavo Sūduvos heraldikos eskizų sukūrimą.

Z. Kalesinkas atsakė, kad buvo ieškota per savivaldybes, kalbamasi su administracijos atstovais.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad Sūduvos herbo eskizą sukūrė LHK narys, kuris žinojo įkainius ir visa kita. Dabar istorija būtų visai kita, nežinant įkainių.

J. Vaiškūnas suabejojo, ar Taisyklėse EKGT nėra sutapatinama su pareiškėju. Pareiškėjas gali būti bet kuri savivaldybė. Per EKGT tik pateikiamas pareiškėjo prašymas. Vadinasi, pareiškėjas turi derinti savo ketinimą su EKGT.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad Taisyklėse nustatyta, jog prašymą pateikia Etninės kultūros globos taryba.

J. Vaiškūnas pastebėjo, kad EKGT negali turėti herbo, tad ji negali būti pareiškėjas.

G. Zujienė patikino, jog pareiškėjas kiekvienu atveju yra tas, kas gali turėti heraldinius ženklus. Etnografinių regionų atveju pareiškėjas turėtų būti EKGT regioninis padalinys, kuris derinasi su EKGT.

D. Urbanavičienė paprašė V. Voverį pakomentuoti situaciją dėl viešųjų pirkimų.

V. Voveris pakomentavo, kad viešųjų pirkimų atveju reikia skelbti konkursą ir surašyti technines sąlygas.

D. Urbanavičienė paklausė, kas vyksta tokiu atveju, kai įvyksta konkursas ir yra sukuriamas heraldinio ženklo eskizas, tačiau LHK jį atmeta? Kiek tai gali tęstis ir kokios yra kainos? Iš kur gali pareiškėjai žinoti, kuris dailininkas turi reikalingas kompetencijas? Kaip tokiu atveju gali būti atliekami viešieji pirkimai? D. Urbanavičienės nuomone, reikėtų kreiptis į viešuosius pirkimus kontroliuojančią instituciją, kad išaiškintų situaciją.

J. Vaiškūno nuomone, Seimo patariamasis organas negali būti pareiškėjas iš principo, nes pareiškėjas, pagal Taisyklių pirmą punktą, yra tas, kas gali turėti herbą. EKG T regioninis padalinys teisės turėti herbą neturi. Taigi EKG T negali būti pareiškėjas.

D. Urbanavičienė priminė, kad EKG T patvirtintose Etnografinių regionų vėliavų ir herbų naudojimo tvarkose įtvirtinta nuostata, jog EKG T prie savo būstinės privalo iškelti regionų vėliavas, todėl prie EKG T jau yra iškelta Sūduvos vėliava.

J. Vaiškūnas pridūrė, kad visgi EKG T neturi teisės regionų vėliavas ir herbus turėti kaip savo nuosavybę.

D. Urbanavičienė paklausė, kas turėtų turėti tokią teisę, jeigu jokio oficialaus darinio, atstovaujančio etnografinius regionus, nėra?

J. Vaiškūno nuomone, tokia teisė turėtų priklausyti regiono savivaldybėms.

D. Urbanavičienė paprieštaravo – vienintelė EKG T pagal galiojančius teisės aktus yra įpareigota užtikrinti valstybinę etnografinių regionų globą.

V. Jocy s pastebėjo, kad šis klausimas yra trumpalaikis – sukurti etnografinių regionų heraldinius ženklus reikės tik vieną kartą. Juos sukūrus, visas su šiuo klausimu susijusias nuostatas iš Taisyklių apskritai galės išbraukti. Jo nuomone, Sūduvos pavyzdys yra labai geras – regiono savivaldybės delegavo heraldikos kūrimą regioninei tarybai, ši suderino visų nuomones ir organizavo darbus.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad šis modelis dabar jau nebeveikia. Net ir Sūduvoje buvo taip, kad savivaldybės atsakydavo, jog neturi teisinio pagrindo skirti tokiems dalykams lėšų. Tai buvo fizinių asmenų lėšos – aukos. Ir tai buvo mažos lėšos, nes reikėjo tik daryti korektūras, o ne kurti naujus ženklus.

Z. Kalesinkas patvirtino, kad Sūduvos heraldikos kūrimas buvo visiškai privati iniciatyva, pasitelkiant regioninės tarybos institucijos pagalbą. Pinigai buvo privačiai suaukoti.

O. Drobelenė pridūrė, kad lygiai taip pat buvo ir Dzūkijoje – tai buvo privati iniciatyva. Ir pinigai buvo privatūs.

D. Urbanavičienė paklausė, kas būtų, jeigu tokias aukojimo akcijas reikėtų skelbti daug kartų – tokia situacija susidarytų, jeigu LHK atmestų kelis eskizų variantus.

V. Griškevičienės nuomone, kitų regionų patirtys nebeatitinka šiandienos aktualijų. Dabar situacija yra kitokia. Reikėtų kalbėti apie dabartinę situaciją.

R. Astrauskas atkreipė dėmesį, kad heraldinių ženklų sukūrimo inicijavimas yra vykdomosios valdžios funkcija, netinkanti EKG T.

D. Urbanavičienė pasakė, kad dėl to dabar ir keliamas klausimas, kodėl LHK Taisyklėse priskyrė EKG T pareiškėjo funkciją.

R. Astrauskas pridūrė, kad EKG T rūpi tik tai, kad šis klausimas jau dešimtį metų nejuda. Dėl to visiems reikėtų prisiimti atsakomybę – ir EKG T, ir LHK. Kažką ne taip darom. Reikėtų visiems kartu susėsti ir išsiaiškinti. Gal tikrai palikti viską privačiai iniciatyvai?

D. Urbanavičienės nuomone, privačioms iniciatyvoms yra palikti bajorų herbai ir panašiai. Čia turėtų būti valstybinės iniciatyvos. Ji pasiūlė priimti nutarimą, kad LHK patvirtintose taisyklėse esantys punktai, susiję su EKG, netenkina. Tai kertasi su viešųjų pirkimų įstatymu ir kitais dalykais. Šios pastabos bus pateiktos raštu.

V. Jocys pasvarstė, galbūt etnografinių regionų heraldinių ženklų kūrimui reikėtų parengti atskiras taisykles, nes tai trumpalaikis klausimas.

D. Urbanavičienės nuomone, svarbiausia pasiekti, kad būtų įtvirtinta nuostata, jog tai turi būti konsoliduotas sprendimas. Ši nuostata turėtų būti įtvirtinta ir kitais atvejais – ir kuriant miestų, kaimų ar kitų vietovių heraldinius ženklus. Ši nuostata turi būti įtvirtinta ne tik kažkur tarp eilučių, tai turi būti įtvirtinta teisiniais terminais.

G. Zujienė paaiškino, kad dailininkui paprastai mokama už galutinį produktą, už tarpinius variantus paprastai atskirai nemokama. Eskių kiekio klausimas priklauso nuo dailininko kompetencijos, gebėjimo įsiklausyti į bendruomenės poreikius. Dailininkas neturi iš karto pateikti baigtinio etalono. Komisijai teikiami tarpiniai piešiniai, kuriuos pakeisti tam tikrose programose yra minučių klausimas, todėl finansine prasme tai neturėtų išsiplėsti. Tik tada, kai suderinami LHK ir bendruomenės norai, dailininkas rengia galutinį variantą.

G. Zujienės nuomone, nuostata, kad heraldinio ženklo sukūrimas turi būti paremtas susitarimu, Taisyklėse tikrai galėtų atsirasti, jeigu nuo to būtų ramiau. Ji pasisakė ir dėl Mažosios Lietuvos herbo: kiekvienai mokslininkai duomenys yra interpretuojami, interpretacijos dažnai būna labai skirtingos. Ji pati yra istorikė, heraldikos specialistė ir pastebi, kad KU atliktame tyrime trūksta kai kurių labai svarbių šaltinių. Remiamasi M. Pretorijumi, tačiau nepanaudojami heraldiniai tyrimai, kuriuose nagrinėjami Prūsų Lietuvos herbai, o tai labai svarbu. Dėl to LHK žengė kompromiso link, siūlydama palikti briedžio simbolį, tačiau jį papildyti ir kitais. Tačiau to papildyto varianto, kurį būtų galima svarstyti, LHK nėra gavusi. Nėra taip, kad bendruomenė atsineša paruoštą herbą, o LHK sako – šis netinka, imkite kitą. Heraldinio ženklo išgryninimas vyksta diskusijos būdu. LHK turi formuoti vieningą heraldikos sistemą, yra keletas priesakų, kurių nesinorėtų pažeisti.

V. Griškevičienė paprieštaravo, kad turi visiškai kitokį LHK raštu pateiktą atsakymą.

D. Urbanavičienės nuomone, yra ir daugiau klausimų, kuriuos norėtų aptarti su LHK. Pavyzdžiui, kiek Lietuvoje ir Europoje yra herbų su lotyniškais užrašais. Ji padėkojo G. Zujienai už komentarus ir kantrybę.

G. Zujienė pridūrė, kad EKG dalyvavimas kuriant etnografinių regionų herbus Taisyklėse buvo įtvirtintas gal ir dėl to, kad būtent LHK parengė Etnografinių regionų herbų ir vėliavų naudojimo taisykles.

J. Vaiškūnas pastebėjo, kad kuriant etnografinių regionų heraldinius ženklus EKG turėtų būti ne tik pareiškėjas, bet ir turėti žodį juos derinant.

NUTARTA. Pagal išsakytas pastabas parengti raštą LHK.

5. SVARSTYTA. Dėl EKG T patvirtintų Etnografinio regiono herbo naudojimo tvarkos ir Etnografinio regiono vėliavos naudojimo tvarkos keitimo;

J. Eidikonienė priminė, kad 2019 metais EKG T buvo patvirtinusi Etnografinių regionų herbų ir vėliavų naudojimo tvarkas, jose buvo pateiktas Lietuvos etnografinių regionų žemėlapis. Kadangi žemėlapis buvo atnaujintas, reikėtų jį atnaujinti ir minėtose tvarkose. Tam reikalingas Tarybos pritarimas.

A. Daraškevičienė papildė, kad reikėtų Tvarkose atnaujinti informaciją ir dėl Sūduvos heraldinių ženklų – reikėtų nurodyti, kad jie yra galutinai patvirtinti.

G. Zujienė atkreipė dėmesį, kad Etnografinio regiono herbo naudojimo tvarkos 8 punkte nurodoma, jog etnografinio regiono herbo projekto ir etalono vienas egzempliorius saugomas Lietuvos heraldikos komisijoje. Reikėtų patikslinti, kad LHK jis saugomas tik einamaisiais metais, vėliau jis keliauja į Prezidento kanceliarijos archyvą, o šiemet Prezidento kanceliarijos archyvas buvo atiduotas saugoti naujam Valstybės archyvu. Tai reikėtų įrašyti ir į Etnografinio regiono herbo naudojimo tvarką.

NUTARTA. Pritarti Etnografinio regiono vėliavos naudojimo tvarkos ir Etnografinio regiono herbo naudojimo tvarkos atnaujinimui pagal išsakytas pastabas.

6. SVARSTYTA. Dėl Sūduvos atmintiniams metams ir Jono Basanavičiaus premijos 30-mečiui skirto renginio Seime sklaidos.

D. Urbanavičienė pakvietė visus dalyvauti Sūduvos atmintinų metų užbaigimo ir J. Basanavičiaus premijos 30-mečio paminėjimo renginyje, kuris vyks lapkričio 23 dieną Seime. Informavo, kad dalis renginių bus transliuojama internetu. Paprašė informaciją apie renginį skleisti kuo plačiau.

NUTARTA. Skleisti informaciją apie artėjantį Sūduvos atmintiniams metams ir J. Basanavičiaus premijos 30-mečio paminėjimui skirtą renginį.

7. SVARSTYTA. Pasaulinės sveikinimosi dienos minėjimas.

D. Urbanavičienė priminė, kad lapkričio 21-oji diena yra tarptautinė sveikinimosi diena. Ji pasiūlė šios dienos proga EKG T vardu pakviesti visuomenę prisiminti senąsias lietuviškas sveikinimosi tradicijas ir paraginti dažniau sveikintis vieniems su kitais. Tai padėtų mažinti vienišumo jausmą, atskirtį ir t.t.

J. Vaiškūno nuomone, reikėtų kalbėti ir apie tai, kad sveikinimasis tiesiogiai ir perkeltine prasme veikia sveikatą – pats pasisveikinimo žodis „sveikas“ yra sveikatos palinkėjimas. Reikėtų akcentuoti, kad tai yra sveikatos klausimas.

D. Urbanavičienė pasiūlė paskelbti sveikinimosi akciją. Apie tai būtų galima pakalbėti radijo ir televizijos laidose.

NUTARTA. Pritarti siūlymui paskelbti sveikinimosi akciją Pasaulinės sveikinimosi dienos proga.

N. Balčiūnienė informavo, kad įvyko Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugijos ir Lenkijos lietuvių kultūros draugijos jubiliejiniai renginiai. Juose EKG atstovavo D. Urbanavičienė ir N. Balčiūnienė, Lenkijos lietuvių moksleivija pakviesta dalyvauti Lietuvos mokinių etninės kultūros olimpiadoje, Punkso lietuviai pakviesti dalyvauti ne tik Suvalkijos (Sūduvos), bet ir Dzūkijos (Dainavos) regioninėje etninės kultūros globos taryboje, aptarti kiti bendradarbiavimo klausimai.

Posėdžio pirmininkė

Dalia Urbanavičienė

Posėdžio sekretorė

Audronė Daraškevičienė